

Motion till riksdagen 2020/21:3894

av **Jonas Andersson i Skellefteå och Jennie Åfeldt (båda SD)**

med anledning av prop. 2020/21:120 Ökad säkerhet för vissa identitets- och uppehållshandlingar – anpassning av svensk rätt till en ny EU-förordning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda definitionen av biometribegreppet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrad biometrihantering i utlänningsärenden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om biometriuppgifter i register och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör följa upp att förändringarna gällande nationellt id-kort inte slår oproportionerligt hårt mot utlandssvenskar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverigedemokraterna välkomnar de nya skärpta EU-bestämmelserna kring biometriuppgifter i tillstånds- och identitetshandlingar. Utifrån den massinvandring som särskilt Sverige upplevt de senaste åren, och det växande skuggsamhället, är det utomordentligt viktigt att öka säkerheten och göra det enklare att identifiera människor. Det är dock angeläget att regeringen inte väljer lägsta möjliga nivå när det gäller implementeringen av bestämmelserna utan tillvaratar var möjligst att gå utöver EU-rätten för att förbättra säkerheten.

Detta ärende har också återigen uppenbarast brister i svensk lagstiftning, i synnerhet när det gäller upptagandet, lagringen och spridningen av biometriuppgifter och databaser. Vi hoppas att regeringen åtgärdar dessa brister så fort som möjligt.

Utred definitionen av biometribegreppet

Polismyndigheten har i sitt remissvar tydligt pekat på bristerna i hur svensk lagstiftning, och i viss mån även regeringens förslag, använder begreppet biometri. Det är tydligt att begreppet delvis har en annan innebörd i EU-rätten än i svensk rätt, något som regeringen själv nämner i förslaget. Fastän det inte är möjligt att inom ramen för detta lagstiftningsärende hantera denna fråga, är det viktigt att regeringen skyndsamt utreder detta. Det får inte finnas oklarheter kring vilka bestämmelser som ska gälla och vad som får anses omfattas av existerande bestämmelser, vare sig det gäller direkt upptagning eller teknisk behandling av foton, fingeravtryck eller andra markörer. Detta gäller i synnerhet vid kopplingen mellan olika identitetsuppgifter i olika databaser.

Förbättra biometrihanteringen i utlänningsärenden

Flera remissinstanser, i synnerhet Polismyndigheten och Skatteverket, har pekat på ett stort behov av förbättrad lagstiftning kring hanteringen av biometriuppgifter och identitetsuppgifter när det gäller utlänningsärenden. Här kan särskilt nämnas Polismyndighetens hemställan av den 14 juni 2016 (A296.532/2019). Tidigare har även andra myndigheter lyft problem relaterade till bestämmelserna om identitetsuppgifter och biometriupptagning. Detta framkom exempelvis i remissyttrandena över Återvändandeutredningens betänkande Klarlagd identitet – Om utlänningars rätt att vistas i Sverige, inre utlänningskontroller och missbruk av identitetshandlingar (SOU 2017:93). Utredningen i sig riktade kritik mot det nuvarande tillståndet i svensk lagstiftning kring dessa frågor, och flera remissinstanser, såsom Migrationsverket och Polismyndigheten, anslöt sig till denna kritik och pekade på behovet av förändringar. På samma sätt förhöll det sig kring 2017 års ID-kortsutrednings betänkande Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation (SOU 2019:14).

Sverigedemokraterna anser att frågan om biometrihanteringen i utlänningsärenden är oerhört viktig, och att förändringar i denna är en grundläggande del av reformerna av svensk utlänningsrätt mot en långsiktigt hållbar och rimlig nivå. Det måste bli lättare att ta upp biometriuppgifter, att spara dessa under en längre tid, i kopplade databaser eller gemensamma databaser. Vidare måste det bli lättare att använda uppgifter i handläggning, att göra slagningar och jämförelser och använda avancerade sökningar och matchningar, även mellan avdelningar och myndigheter, och i vissa fall även automatiskt, exempelvis för identifiering eller olika bekräftelser. Målet måste vara högre effektivitet och större säkerhet när det gäller både kontrollen av utlänningars inresa och tillstånd i Sverige och sådant som folkbokföring och utbetalning ur välfärdssystemen. Regeringen bör skyndsamt utreda förbättringar på detta område.

Biometriuppgifter i register

Regeringens förslag om att fingeravtryck ska införas i nationella identitetskort kommer sannolikt att bidra till en förbättrad säkerhet kring dessa handlingar, vilket flera remissinstanser instämt i. Dessvärre innebär inte förslaget något hinder för att en enskild kan hämta ut flera handlingar i olika identiteter, eftersom ju den enskildes uppgifter kommer att stämma överens med handlingarna för respektive identitet. De register som Polismyndigheten i dag för, över både pass och nationella identitetskort, kommer inte heller att kunna användas för att beivra denna typ av missbruk, eftersom de inte innehåller

biometrisk information såsom fingeravtryck eller bilder för sökning med hjälp av automatiserad behandling.

Denna typ av problem har tagits upp tidigare när det gällt ärenden om pass och nationella identitetskort. När biometriska fingeravtryck för första gången infördes i svenska pass (prop. 2008/09:132) påpekade flera remissinstanser, såsom Polismyndigheten, Migrationsverket och dåvarande Statens kriminaltekniska laboratorium (dagens Nationellt forensiskt centrum), att det skulle förbättra såväl säkerheten i pass som servicenivån till enskilda om biometriska data kunde lagras i passregistret. Så har dock ännu inte hänt.

2017 års ID-kortsutredning föreslog dock i sitt tidigare nämnda betänkande att fotografier i passregistret och det föreslagna identitetskortsregistret skulle få omfattas av sökningar med hjälp av automatiserad behandling. Utredningen motiverade detta utifrån ökad brottslighet:

Bedrägeribrottsligheten som begås med hjälp av falska och felaktiga identitetshandlingar får stora konsekvenser för både den enskilde, privata aktörer och samhället. Brottsligheten har som framgått ökat under de senaste åren. För att kunna stävja den brottslighet som beror på att identitetshandlingar utfärdas för en och samma person i flera identiteter finns ingen annan effektiv metod än sökning på ansiktsbilderna. Vi anser mot denna bakgrund att det finns tungt vägande skäl som talar för att möjliggöra sådana sökningar.

Sverigedemokraterna välkomnar utredningens förslag i detta avseende. Utredningen valde dock att inte föreslå att även fingeravtryck skulle sparas i registren och behandlas på liknande sätt – detta trots att sparandet och användandet av sådana uppgifter i princip skulle omöjliggöra missbruk och brottslighet relaterat till identitet och passhandlingar, och trots att exempelvis Finland redan infört en liknande ordning. Den allt sämre säkerhetssituationen i Sverige de senaste åren, och det tilltagande identitetsfusket, föranleder en fortsatt diskussion kring detta.

Att inkludera fingeravtryck i Polismyndighetens register för pass och nationella identitetskort, väcker förstas viktiga integritetsfrågor, något även utredningen påpekat. Detta gäller även om det förstas är frivilligt att ansöka om pass och nationellt identitetskort. Införandet av fingeravtryck i dessa register är ingenting som får göras i en handvändning. Detta får dock inte innebära att frågan avfärdas rakt av. Regeringen bör därför överväga att tillsätta en utredning kring frågan, under det att man samtidigt implementerar ID-kortsutredningens förslag.

Särskild anpassning till utlandssvenskar

Flera hundra tusen svenska medborgare bor i dag i utlandet, utspridda över hela världen. I många fall rör det sig om pensionärer som valt att tillbringa sina sista år i varmare klimat, men det rör sig också om utlandsstudenter som blivit kvar och bildat familj eller nyckelpersoner i internationella företag, bland många andra. Sverigedemokraterna anser att Sverige har en skyldighet gentemot alla svenskar, hemma och i utlandet. Utöver att göra det lättare för utlandssvenskar att flytta hem med sina anhöriga, som vi ständigt motionerat om i andra sammanhang, anser vi att Sverige bör göra det lättare för utlandssvenskar att upprätthålla kontakten med Sverige under bortavaron.

Vi instämmer därför i de farhågor som Föreningen Svenskar i Världen, men även Sveriges ambassad i Madrid, framfört, gällande svårigheterna att utfärda ett nationellt

id-kort i vissa fall. Det är rimligt att det i viss mån sker en anpassning till utlands-svenskarnas villkor.

Vi föreslår därför att regeringen följer upp förändringen i bestämmelserna om nationellt id-kort och aktivt arbetar för att den inte slår onödigt hårt mot utlandssvenskarna. Svenska utlandsmyndigheter bör exempelvis i högre utsträckning utrustas med den infrastruktur som behövs för att ta upp biometriuppgifter. Det kan i sammanhanget nämnas att det i hela Förenta staterna endast går att ansöka om pass och id-kort i New York och Washington D.C., trots att landet är så stort och att det bor så många svenskar där. Detsamma gäller exempelvis Australien. Tidigare har det funnits lösningar med mobila biometristationer, något även Norge använt, men det finns dessvärre inte kvar, varför en ansökan om pass eller nationellt id-kort kan innebära mer än en heldags resande.

Jonas Andersson i Skellefteå (SD)

Jennie Åfeldt (SD)